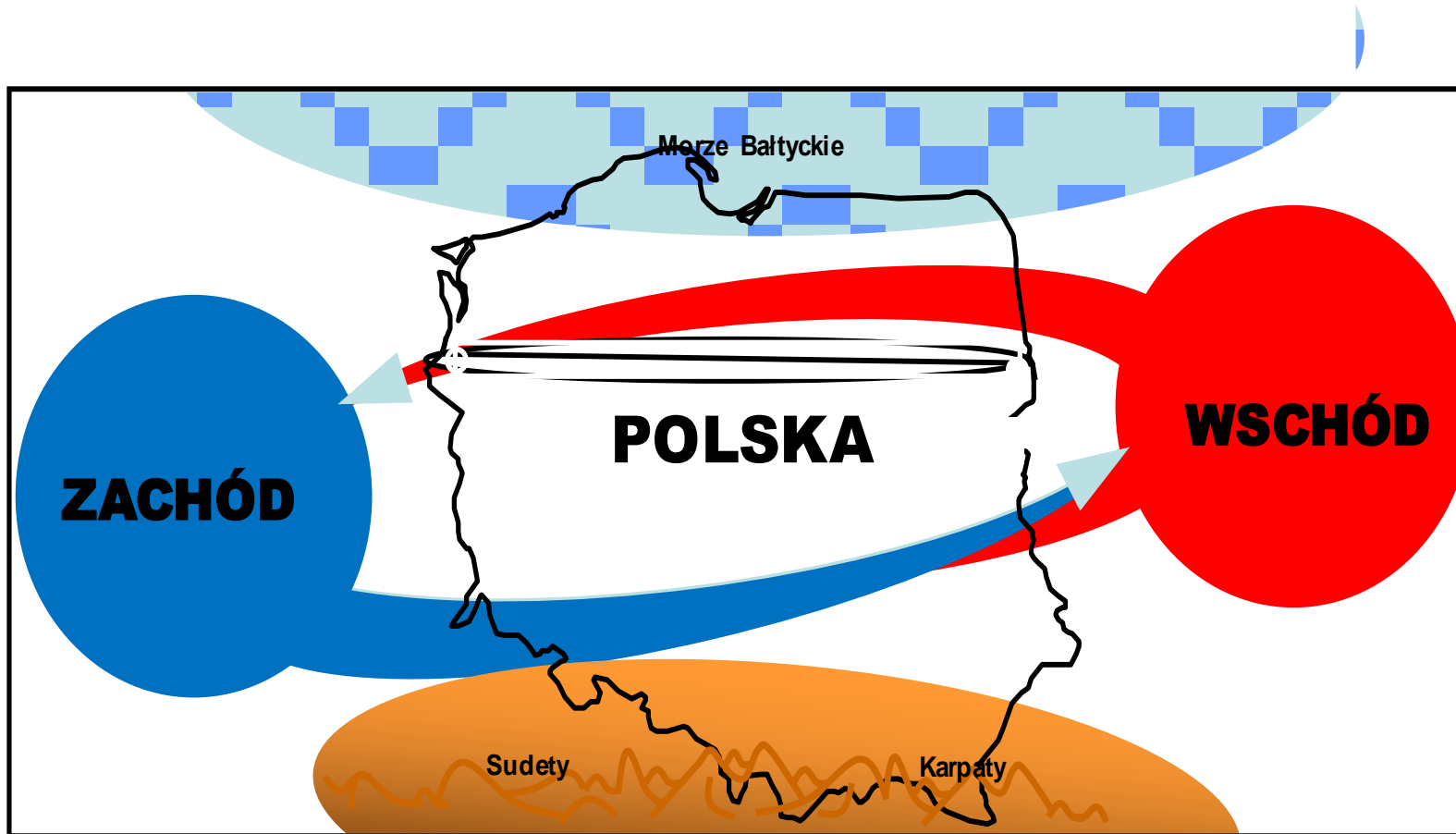

Trzy dekady obronności III RP

Tezy na seminarium katedralne, 9.01.2020

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA DYLEMATÓW BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

- **Za pierwszych Piastów** – jak ustrzec się przed wchłonięciem przez zachód;
- **Za Jagiellonów** – jak skonsumować potęgę wschodu;
- **Za królów elekcyjnych** – jak obronić się przed jednoczesnymi zakusami mocarstw ze Wschodu i Zachodu;
- **Pod zaborami** – jak nie dać się zgermanizować przez zachód i zrusyfikować przez wschód;
- **W okresie międzywojennym** – jak przetrwać między dwoma zabójczymi systemami: niemieckim faszyzmem na zachodzie i radzieckim komunizmem na wschodzie;
- **W czasie zimnej wojny** – jak nie stać się pobojewiskiem wojny między Układem Warszawskim a NATO.
- **W okresie pozimnowojennym** III Rzeczpospolita miała chwilę wytchnienia od tych dylematów, ale obecnie, wraz z nadejściem ery rywalizacji, a nawet konfrontacji o charakterze drugiej, hybrydowej zimnej wojny między Rosją a Zachodem, znowu wracają wyzwania wynikające z granicznego położenia **Polski, tym razem w systemie zachodnim.**

ETAPY EWOLUCJI OBRONNOŚCI IIIRP

- Lata dziewięćdziesiąte ubiegłego wieku, które można określić jako czas **strategicznego usamodzielniania się**, aczkolwiek bez szans na samowystarczalność strategiczną, i budowania tej samodzielności **po dekadach strategicznego ubezwłasnowolnienia** w ramach Układu Warszawskiego;
- Mniej więcej półtorej dekady XXI wieku, będącej czasem **integracji sojuszniczej** z systemami bezpieczeństwa NATO i Unii Europejskiej, w tym uzyskiwania i umacniania w nich pełnej podmiotowości strategicznej poprzez ugruntowywanie swojej pozycji;
- Okres **adaptacji strategicznej do warunków nowej zimnej wojny między Rosją i Zachodem**, której świadkami jesteśmy zwłaszcza od 2014 roku, kiedy wraz z agresją rosyjską na Ukrainę w praktyce zakończyła się epoka pozimnowojenna.

WYBIJANIE SIĘ NA SAMODZIELNOŚĆ STRATEGICZNĄ

- Zerwanie z **mentalnością operatora**, renesans własnej kultury strategicznej
- Przejściowa strategia z 1990: szybka dezaktualizacja
- Nowa strategia z 1992 roku:
  - **cel dołączenie do struktur zachodnich**
  - **konflikt na małą skalę samodzielnie obronić się**
  - **na dużą – jak najdłużej prowadzić regularny opór, dać sygnał światu, państwo podziemne**

INTEGRACJA STRATEGICZNA Z ZACHODEM

- **Transformacja** zgodnie ze standardami NATO
- Zdobywanie doświadczenia i **podmiotowości** międzynarodowej w NATO i UE
- **Strategia**: lokalny konflikt – samodzielnie; duży konflikt – w ramach operacji NATO
- Uzyskanie **planu ewentualnościowego**
- Strategiczna praktyka NATO. Udział w **misjach NATO**: Afganistan. Misja w Iraku
- Zwrot strategiczny: **Doktryna Komorowskiego**:

Doktryna Komorowskiego

- Przenieść **strategiczne priorytety** Polski z udziału w misjach ekspedycyjnych na zadania związane z zapewnianiem bezpośredniego bezpieczeństwa, w tym obrony, państwa.
- **Własny potencjał obronny** stanowi główny filar oraz gwarancję bezpieczeństwa. Udział w sojuszach to ważne zewnętrzne filary wspierające, ale podstawą są własne zdolności obronne.
- Z racji pozycji **państwa granicznego** specjalizacją Polski w NATO i UE powinny być, oprócz zdolności do obrony terytorium, zdolności „**przeciwzaskoczeniowe**”, konieczne zwłaszcza w sytuacjach „**trudnokonsensusowych**”, to znaczy takich, w których sojusznicy mogliby mieć kłopoty w terminowym uzyskaniu konsensusu co do celu, charakteru i skali reakcji.
- Polska powinna umacniać swoją **podmiotowość strategiczną** na arenie międzynarodowej, aktywnie uczestnicząc w funkcjonowaniu organizacji międzynarodowych i ich kształtowaniu stosownie do własnych interesów strategicznych.

ADAPTACJA STRATEGICZNA

- **Nowa zimna wojna** Rosji z Zachodem od 2014 roku:
  - zagrożenia – bieżąca presja polityczno-strategiczna, agresja podprogowa, konflikt ograniczony, wojna na pełną skalę
- **Do 2015 roku:**
  - **strategia z 2014 roku** z doktryną Komorowskiego uzupełnioną o wnioski z wojny rosyjsko-ukraińskiej
- **Po przełomie politycznym w 2015 roku:**
  - **zerwanie ciągłości strategicznej**
  - kierowanie wg **decyzji ad hoc** (brak SPBN, strategii, planów...)
  - jednostronny kurs na **sojusz z USA**
  - pogorszenie stosunków z **sojusznikami europejskimi**
  - pogorszenie **relacji z Ukrainą**
  - **ryzyko peryferyzacji** i znalezienia się w szarej strefie bezpieczeństwa ze zwiększonymi wpływami Rosji

WNIOSKI

- **Trzy etapy ewolucji: samodzielność, integracja, adaptacja**
- **Konieczne korekty:**
  - **Państwowo-strategiczne podejście zamiast partyjnego**
  - **Odbudowanie wiarygodności międzynarodowej**
  - **Wyeliminowanie woluntaryzmu i upartyjnienia kierowania bezpieczeństwem, w tym SZ**